

ב. יש מי שכתב שהדברים אמורים דוקא בבגדים, אבל ברוב ודם שעל גופו חוצצים. וכמה אחרונים חולקים. ע' בפוסקים או"ח קסז).

פרק שנים עשר; דפים צח – צט

קסא. מה דינם של האישים דלהלן לענין הקרבת קדשים, מגעם, חלוקתם ואכילתם?

א. טמא, טבול יום ומחוסר כפורים.

ב. אונן.

ג. בעל מום.

ד. קטני כהנים.

א. טמא וטבול יום ומחוסר כפורים, פסולים לעבודה ואסורים באכילת קדשים. וכמו כן אין חולקים להם קדשים (הכהן המחטא אתה יאכלנה – מכאן שכל שאינו ראוי לחיטוי אינו חולק [שאין לומר חולק ואינו אוכל, שהרי מצינו לקטנים שאוכלים אפ"י שאינם ראויים לחיטוי, על כן כוונת הכתוב על החלוקה]. ריש לקיש). ואפילו בקרבנות ציבור שהטמא ראוי לעבוד בהם, אינו חולק לאכול לערב – לפי שאינו ראוי לאכול עתה (לכך הוציא הכתוב חלוקה בלשון 'אכילה', לומר שאינו ראוי לאכילה אינו חולק. רב יוסף). נחלקו הדעות אודות מחוסר כפורים שהביא כפרתו ועדיין לא טבל לטהרתו, האם חולק בקדשים [הואיל וטבילתו אינה אלא משום מעלה דרבנן] אם לאו. היה טמא בשעת זריקת הדם, גם אם נטהר בשעת ההקטרה – אינו חולק בבשר. טמא וטבול"י אסורים לגעת בקדשים ופוסלים אותם במגעם.

ומחוסר כפורים אין הדבר ברור (הרמב"ם (אבות הטומאות יב, טו) פסק שמותרים ליגע קודם טבילה, ואילו בפירוש המשנה (חגיגה ג, ג) כתב לאסור. וכ"כ המאירי בחגיגה כד: וע' תוי"ט נדה י; טו"א ורש"ש חגיגה כא; חזו"א טבול"י ב, ז).

ב. האונן פסול לעבודה, מלבד כהן גדול שמקריב כשהוא אונן. ובין כהן הדיוט בין כהן גדול אסורים באכילת קדשים (קל וחומר ממעשר. להלן קא) ואינם חולקים לאכול לערב, אבל רשאים ליגע בהם (וע' בפיה"מ לרמב"ם כאן שאונן אסור בנגיעה, אבל בתוי"ט הביא גרסה אחרת). האונן שאכל קדשים – לוקה. כן כתב הרמב"ם (סנהדרין יט, ד. ועסמ"ג לאוין רסג). גם באנינות לילה דרבנן, אין מותרים באכילה. ולענין קרבן פסח – ע' להלן. אונן באנינות דרבנן שעבד במקדש – לא חילל עבודה (עפ"י מנחת חינוך קנא).

ג. בעלי מומין, בין מומים קבועים בין עוברים, מותרים לגעת ולאכול קדשים אבל פסולים לעבודה – כמפורש בכתוב. וכן חולקים להם קדשים (כל זכר בכהנים – לרבות בע"מ לחלוקה כאכילה). בעל מום שנטמא, אין חולקים לו לאכול בערב, מפני שאינו ראוי עתה לאכילה.

ד. קטן – נוגע ואוכל בקדשים (אם הוא שמור מטומאה), אבל פסול לעבודה ואין חולקים לו קדשים.

דף צט

קסב. א. חלוקת הקדשים הנאכלים, האם היא קשורה ותלויה בראויות לאכילה או בראויות לעבודה?

ב. אונן ומחוסר כפורים, האם צריכים טבילה לקודש או לתרומה?

ג. אדם שאכל תרומה שהיא שלישי לטומאה – האם נטמא באכילתו?

א. מי שאינו ראוי לאכול בקדשים – אינו חולק בהם אף אם הוא ראוי לעבודה, כגון כהן גדול אונן או טמא בקרבנות ציבור. ואפילו אם יהא ראוי לאכול בערב – אינו חולק. ולאידך גיסא, יש כהן הראוי לאכילה ואינו ראוי לעבודה – והוא חולק, ואיזה זה בעל מום שנתרבה מן הכתוב כנ"ל. הרי לכאורה החלוקה תלויה בראויות לאכילה ולא בעבודה.

ואולם דרשו מן הכתוב (הכהן המחטא אתה יאכלנה), שכל שאינו ראוי לעבודה אינו חולק. ומכאן שקטן, אעפ"י שאוכל בקדשים – אינו חולק לפי שאינו ראוי לעבודה.

כל מי שאין חולקין לו בבשר, אין לו חלק בעורות (עור העלה... לו יהיה – פרט למחוסר כפורים וטבו"י וכו'. קנ:).

ב. האונן ומחוסר כפורים – טעונים טבילה לצורך אכילת קדשים, אבל לא לתרומה. מעלה עשו באכילת קדשים משום הסח הדעת משמירת טומאה [אבל בתרומה הלא היו מותרים בה ולא הסיוח דעתם משמירה לגביה. אבל המסיה דעתו משמירת גופו, טעון טבילה אף לתרומה, ואם הסיה משמירת טומאת מת – טעון אף הויה. מפרשים]. ודוקא לאחר שעברה האנינות ולאחר הבאת הכפרה, אבל בזמן האנינות, אפילו טבל וכיוון לכו להישמר מכל דבר הפוסלו – אעפ"כ אנינותו חוזרת עליו, ופסלוהו חכמים לאכול קודש עד שתעבור אנינותו ויטבול (ע' חזו"א קדשים עמ' 296).

והסיקו בגמרא שלענין מגע בקדשים לא החמירו, ומותר האונן ליגע (ויש אומרים שמחוסר כפורים אסור ליגע קודם טבילה, כנזכר לעיל).

א. לאחר טבילתם אינם טעונים הערב שמש (רש"י ותוס'. וכ"מ ברמב"ם). והוא הדין לשאר טומאות מדרבנן מלבד במקומות מסוימים שהחמירו (עתוס'). ויש סוברים שגם טומאות מדרבנן צריכות הערב שמש (עפ"י הר" אלחנן. ע' בחגיגה כא).

ב. יש מי שיצא לחדש שלצורך אכילת קרבן פסח, מחוסר כיפורים אינו טעון טבילה, מאחר וידוע שבטילה יצטרך לאכול פסח אין חשש הסח הדעת (לחם משנה קרבן פסח ו – בטעם השמטת הרמב"ם).

ג. לענין ביאת מקדש, האם גזרו טבילה – ע' באגרות משה חו"מ ח"ב נד, ג. ולענין חלוקת הקדשים, י"א שלאחר הקרבת הכפרה אעפ"י שטעון טבילה, חולק (ע' פנים מאירות). ויש חולקים (עפ"י פיה"מ לרמב"ם ועוד), כנ"ל.

ד. לא מצינו טבילה למחוסר כפורים אלא משום טומאה, אבל גר מחוסר כפרה, לאחר הבאת קרבנותיו אוכל בקדשים ללא טבילה (עפ"י תוס' חגיגה כא). ויש חולקים (ע' שיטמ"ק כריתות ח: אות יח; מאירי פסחים צא: או"ש מחוסרי כפרה א, ב).

ג. האוכל תרומה שהיא שלישי לטומאה, אסור מדרבנן באכילת תרומה עד שיטבול, אך לא בנגיעה.